

РЕШЕНИЕ

№ 8451

гр. София, 04.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 8 състав, в публично заседание на 28.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Деница Митрова

при участието на секретаря Милена Чунчева, като разгледа дело номер **11209** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 9 във връзка с чл. 4 от Правилника за приложение на Закона за семейните помощи за деца (ППЗСПД) във връзка с чл. 145 – 178 от Административно процесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по повод на жалба с вх. № 25829 от 22.10.2025 г. и вх. № 26289 от 27.10.2025 г. по описа на Административен съд – София град, подадена от Н. М. А. С., ЕГН [ЕГН], гражданка на С., с предоставен хуманитарен статут в Република България, лично и като законен представител на малолетните Л. Б. А., [дата на раждане] , ЕГН [ЕГН], гражданин на С., с предоставен хуманитарен статут в Република България и А. Б. А., [дата на раждане] , ЕГН [ЕГН], гражданство С., с предоставен хуманитарен статут в Република България, чрез адв. К. С. от САК, със съдебен адрес [населено място], [улица], партер срещу Заповед № ЗСПД/Д – С – КС/8670 от 03.10.2025 г., издадена от директора на дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е отказана еднократна месечна помощ за две деца.

С жалбата се иска оспорената заповед да бъде отменена като незаконосъобразна, защото противоречи на материалния закон. Инвокират се съображения, че макар чл. 3, т. 5 от ЗСПД да съдържа ограничение, отнасящо се за семейства на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната и изисква международен договор, по който Република България да е страна, същото е в противоречие с нормите на Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), който се явява специален по отношение на ЗСПД и урежда правата и задълженията на лицата, получили временна закрила. Оспорващата твърди наличието на противоречие между чл. 3, т. 5 от ЗСПД с разпоредбите на чл. 2 ЗСП и чл. 27 от Конвенцията за правата на детето, ратифицирана с решение на Великото народно събрание от 11.04.21991 г. Допълнително се излагат доводи, че нормата на

чл. 3, т. 5 ЗСПД не е съобразена с разпоредбата на чл. 28, §1 от Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила, съгласно която държавите членки полагат грижи за получилите статут, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година. В хода на съдебното производство жалбоподателят, редовно призована, не се явява и не се представлява.

Ответникът - директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, редовно призован, не се явява и не се представлява.

Административен съд София град, като обсъди доводите на страните и събраните по делото писмени доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Административното производство е образувано във връзка с подадено Заявление - декларация на 23.09.2025 г. от оспорващата за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а от ЗСПД. В заявлението е посочено, че Н. М. А. С. е родител на следните деца – Л. Б. А. и А. Б. А., които са записано във втори клас на учебната 2025/2026 г.

В графа „Мотиви при отказ“ на заявлението – декларация, подадено от оспорващата, е записано, че „На основание чл. 3, т. 5 от ЗСПД – членовете на семейството са граждани на С.. Няма сключена спогодба з изплащане на семейни помощи за деца“.

Със Заповед № ЗСПД/Д–С–КС/8670 от 03.10.2025 г. директорът на дирекция „СП“ – К. село е отказал отпускането на еднократна/месечна помощ за две деца, на основание чл. 10а, ал.1 – еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас, защото жалбоподателят и децата ѝ не попадат в кръга от лица, посочени в чл. 3, т. 5 от ЗСПД – членовете на семейството са граждани на С. и няма сключена спогодба между България и С. за изплащане на семейни помощи за деца.

Административният акт е връчен на адресата му на 09.10.2024 г., видно от отбелязването върху самата заповед. Тя не е оспорена по административен ред.

В хода на съдебното производство като доказателства са приети представените с жалбата, административната преписка и допълнително ангажираните от страните документи.

При така установената фактическа обстановка Административен съд София град, 8 –ми състав направи следните правни изводи:

Жалбата е подадена на 22.10.2025 г. в АССГ от процесуално легитимирано лице и в срока по чл. 149, ал.1 от АПК, поради което е процесуално допустима.

Разгледана по същество е **ОСНОВАТЕЛНА**

При извършване на проверката по чл. 168, ал.1, вр. Чл. 146 от АПК, съдът констатира, че обжалваната заповед е издадена от компетентен орган по чл. 10, ал. 4 от ЗСПД – директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, в предвидената писмена форма и при спазване на задълженията за мотивиране по чл. 10, ал. 5 от ЗСПД и чл. 59, ал.2 от АПК, поради което не страда от пороци, влечащи нейната нищожност. В производството не са допуснати и съществени процесуални нарушения, които да опорочават акта до степен, налагаща неговата отмяна.

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. С чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на Директора на Дирекция "Социално подпомагане" или упълномощено от него лице. Оспорената заповед е издадена от компетентен орган.

В проведеното административно производство е допуснато нарушение на чл. 35 от АПК.

Между страните не се формира спор от фактическа страна. Спорът е правен и се изразява в това налице ли са основания за отпускане на еднократна социална помощ по чл. 10а, ал.1 от ЗСПД за децата Л. Б. А. и А. Б. А..

Според чл. 47, ал.1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това КРБ е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал.2 от Конституцията чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по нея с изключение на правата, за които КРБ и законите изискват българско гражданство.

От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения. Хуманитарният статут представлява международна закрила. Разпоредбата на чл.3, т. 5 от ЗСПД не урежда хипотеза на предоставена международна закрила (хуманитарен статут), но предвижда такива права за чужденци на реципрочна основа, ако е предвидено в международен договор или в друг закон. В разпоредбата на чл. 32, ал.1 от ЗУБ е предвидено, че чужденците с предоставен статут на бежанец и хуманитарен статут имат всички права и задължения на българските граждани с изброени изключения и ограничения въведени със закон. В допълнение в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на оспорващата и на сина ѝ - детето) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 от ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

Очевидно, настоящият случай не попада в нито една от изброените от ЗСПД хипотези. Това обаче, с оглед цитираната по-горе нормативна уредба, не означава, че семейството на децата Л. Б. А. и А. Б. А. няма право на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от закона. В ЗУБ, който е специален закон по отношение на бежанците, няма ограничения в правата на достъп до социалната система, освен предвидените със закон. Няма ограничение в правата на чужденците с международна закрила (хуманитарен статут) и няма уредба по отношение на тези лица според чл.3, т. 5 от ЗСПД, но пък същата разпоредба не е окончателна и не урежда изчерпателно хипотезите, за да се приеме, че е забранителна, а и препраща към друг закон или международен договор, по който Република България е страна.

Следва да се посочи, че последната редакция на чл.3 от ЗСПД е от 2004 г., а правото на социално подпомагане по чл. 39, ал.1, т. 4 от ЗУБ на чужденците с предоставена временна закрила е въведено законодателно през 2007 г. Повече от ясно е, че в правния мир не могат да съществуват две правни норми, които да уреждат едно и също обществено отношение по различен начин. Правилото е *Lex posterior derogat legi priori* (по-новият закон отменя по-стария).

Отделно от изложеното, за пълнота е необходима да се посочи още, че ограничението, съдържашо се в разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, не трябва да се прилага и по силата на чл. 27, т. 1 и т. 3 от Конвенцията на ООН за правата на детето (ратифицирана с решение на Великото народно

събрание, в сила за страната ни от 03.07.1991 г.), защото съгласно чл. 5, ал.4 от КРБ, международните договори, ратифицирани по конституционен ред, обнародвани и влезли в сила за Република България, са част от вътрешното право на страната, като имат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които им противоречат.

В чл. 27, т.1 от Конвенцията за правата на детето е предвидено, че държавите - страни по Конвенцията, признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в т. 3, че държавите - страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището. Безспорно Конвенцията обхваща правото на образование като социално право.

Обжалваният акт е в противоречие и с норми на правото на Европейския съюз. Касае се за Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица, която предвижда в чл. 13, т. 2, че държавите членки създават разпоредби за предоставяне на помощи от "Социални грижи" на лицата, ползващи се с временна закрила. Такива разпоредби в българското законодателство се съдържат именно в цитирания по-горе ЗСПД (според §1а от ПЗР на ЗУБ, този закон въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета за минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланса между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием) и административният орган, издал процесната заповед, е бил длъжен да ги съобрази при постановяване на обжалвания акт, което очевидно не е сторил.

При анализ на цитираните разпоредби на Конституцията на Р България, ЗУБ, ЗСП ЗСПД и цитираните разпоредби на общностното и международното право следва извод за незаконосъобразност на обжалваната заповед. С оглед изложеното оспорената заповед следва да бъде отменена, като преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в настоящото решение.

Във връзка изхода на спора, следва да се уважи искането на адв. К. С., процесуален представител на жалбоподателя, да ѝ бъде присъдено адвокатско възнаграждение, определено по реда на чл. 38, ал.2 от Закона за адвокатурата във връзка с чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатската работа, в размер на 511,29 евро.

Водим от горното, Административен съд – София град, Трето отделение, 8 – ми състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д – С – КС/8670 от 03.10.2025 г. на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село, с която е отказано отпускането на еднократна помощ по чл. 10а от ЗСПД на Н. М. А. С..

ВРЪЩА преписката на директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – К. село за ново разглеждане и произнасяне по заявление - декларация вх. № ЗСПД/Д – С – КС/8670 от 23.09.2024 г., при спазване на указанията по тълкуване на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – В. да заплати адвокатско възнаграждение на адв. К. С. от САК, в качеството му на процесуален представител на Н. М. А. С., в размер на 511,29

(петстотин и единадесет евро и двадесет и девет цента) евро.
Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

СЪДИЯ: